

A jogi segítségnyújtási tevékenység integrálása a jogi oktatásba – kitekintés Bangladeshbe és Indiába¹

A jogi oktatás az egyik legfőbb építő eleme a jogi közösség által kínált szolgáltatások minőségének. Amennyiben a joghallgatók a karrierjük formáló szakaszában, a diákéveik alatt jogsegélynyújtásba be vannak vonva, akkor, amikor az egyetem elvégzését követően a szakmai életüket megkezdik, motiváltak lesznek az ingyenes jogi szolgáltatás nyújtására.

A bangladesi diákok nem elég motiváltak az egyetemi gyakorlatokon keresztül a szegény emberek számára történő jogi segítségnyújtásra. India-szerre kiemelten fontos, hogy a legszegényebbek is hozzáférjenek az igazságszolgáltatáshoz. India és Banglades tekintetében nem csak egy hasonló történelmet, kulturális és társadalmi berendezkedést képviselő országokról van szó, hanem hasonló jogi hagyományokkal rendelkezőekről is, hiszen mindkét országban common law jogrendszer érvényesül. A bangladesi jogi segítségnyújtási rendszerek funkcionálisan egyenértékűek és relevánsak az indiai gyakorlattal, ezért ebből tud a bangladesi rendszer tanulni.

A jogi segítségnyújtási tevékenység az indiai jogszabályokban is megjelenik, kiemelve az Alkotmányt és a Jogi Szolgáltatásokról szóló törvényt (LSAA).

Bangladeshben pedig törvényi szinten megjelenik az egyenlőség, de a gyakorlatban nem érvényesül, mivel a szegények számára nehézséget okoz a bírósági és egyéb díjak kifizetése, valamint a jogintézményeken való eligazodás. 1994-re nyúlnak vissza az első kezdeményezések, megjelenik a szegények számára a költségmentesség, 1997-ben pedig a jogi segítségnyújtásra vonatkozóan hoznak létre egy bizottságot, ami a jogi segítségnyújtási tevékenység jogi iskolai tantervébe történő integrálásával foglalkozik. 1990-es években elindították a Ford Alapítvány támogatásával a jogklinika programot ad hoc jelleggel. 2009-ben a Bangladesi Jogok Bizottsága javasolta a kormány számára a kötelező klinikai jogi oktatás beillesztését a jogi egyetemek tanrendjébe, amelynek a fő célja lenne, hogy jogi szolgáltatásokat nyújtsanak szegényeknek. Mindazonáltal hiányzik az egymást követő kormányok erőfeszítései az ajánlás hatályba léptetésére.

A nemzetközi emberi jogi szervezetek is elismerték a jogi oktatás szerepét a jogi segítségnyújtásban, a szakma megalapozásában, sőt kiemelten elkötelezettek a szükségességével kapcsolatban a szegények számára nyújtott jogi szolgáltatások terén. Ezért Bangladesben, olyan jogi oktatásra van szükség, ami feltárja a klinikai jogi oktatás potenciális

¹ Farzana Akter: Integration of Legal Aid Activity in Law School Curriculum: an overview of Bangladesh and India

lehetőségeit, egy kötelező komponenssel jogi segítségnyújtási programot hoz létre, amelyet a nemzetközi emberi jogi normák igazolnak. Az NLASO, az Egyetemi Támogatási Bizottsága és a Tanácsa úgy ítélte meg, hogy összehangoltan kell erőfeszítéseket tenni e program valós és hatékony megvalósítása érdekében. A program kövesse az egyes indiai jogi iskolák szokásos gyakorlatát és vegye figyelembe a gyakorlati kritériumokat is.

Bangladesben megfelelő intézkedéseket kell tennie annak érdekében, hogy a klinikai jogi oktatási programok hitelképes kurzussá váljanak a diákok számára. Emellett ösztönözni kell a közreműködőket, hogy a hallgatók ügyfeleket képviseljenek a bíróságok előtt magas rangú ügyvéd vagy jogi professzor felügyelete mellett. A törvény értelmében a programokat az iskolák szervezik és nekik kell gondoskodni a megfelelő tájékoztatásról. Így a jogi iskolák és a jogi segítségnyújtási bizottságok kiegészíthetik egymást.